

**ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ
ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΣΕΒ κ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΦΕΣΣΑ
ΣΤΗΝ «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ» (20.7.2104)**

**ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΥΣ
ΧΡΥΣΑ ΛΙΑΓΓΟΥ - ΓΙΩΡΓΟ ΜΑΝΤΕΛΑ**

Δημοσιογράφος: Αναλάβετε τα ηνία του ΣΕΒ σε μία μεταβατική και κρίσιμη περίοδο για τις επιχειρήσεις και την εθνική οικονομία. Ποιός εκτιμάτε ότι είναι ο ρόλος του ΣΕΒ σε αυτή τη φάση;

Θεόδωρος Φέσσας: Η παρατεταμένη οικονομική ύφεση και η επακόλουθη κοινωνική κρίση μας δίδαξαν πολλά. Πρώτον ότι το μοντέλο του κράτους-εργοδότη και του κράτους-επιχειρηματία έχει κλείσει τον κύκλο του. Και δεύτερον, ότι από εδώ και μπρος ο καλά οργανωμένος ιδιωτικός τομέας οφείλει να είναι η κύρια πηγή χρηματοδότησης επενδύσεων και προσφοράς θέσεων εργασίας. Αυτό το μοντέλο οργάνωσης των επιχειρήσεων και προσφοράς στην εθνική οικονομία υπηρετεί ο ΣΕΒ. Δεν θέλουμε προνόμια ή επιδοτήσεις. Χρειαζόμαστε σταθερότητα, μεταρρυθμίσεις και ασφάλεια δικαίου σε όλα τα επίπεδα. Έτσι θα έρθουν οι επενδύσεις από Έλληνες και ξένους. Κυρίως όμως χρειάζεται να χτίσουμε πάνω στο κεκτημένο των μεταρρυθμίσεων που εκσυγχρονίζουν το πρόσωπο της ελληνικής οικονομίας. Να ενώσουμε όλες τις υγιείς επιχειρήσεις μικρές και μεγάλες και την κοινωνία κάτω από τον εθνικό στόχο να αποκτήσει η χώρα ξανά ισχυρή, εξωστρεφή και ανταγωνιστική παραγωγή. Αυτό τον εθνικό στόχο θέλουμε, ως νέα Διοίκηση, να υπηρετεί ο ΣΕΒ με πνεύμα συνεργασίας και διαρκείς πρωτοβουλίες εντός και εκτός Ελλάδος.

Δημοσιογράφος: Η κρίση της τελευταίας τριετίας ανέδειξε και σειρά διαρθρωτικών προβλημάτων στον τομέα των επιχειρήσεων. Κλάδοι ολόκληροι, όπως αυτός της Χαλυβουργίας καταρρέουν. Πιστεύετε ότι υπάρχει μέλλον για τη βαριά βιομηχανία της χώρας;

Θ.Φ.: Η δοκιμασία των ενεργοβόρων κλάδων της βιομηχανίας, όπως αυτός της χαλυβουργίας, οφείλεται κυρίως στο υψηλό κόστος ενέργειας και το πλήγμα που αυτό έχει προκαλέσει στη διεθνή ανταγωνιστικότητά του από το 2011 και μετά που το ζητούμενο για την επιβίωσή του ήταν οι εξαγωγές. Περίπου το μισό κόστος παραγωγής μιας χαλυβουργικής μονάδας οφείλεται στο κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας. Όσο και αν προσπαθούν οι ελληνικές επιχειρήσεις να συρρικνώσουν τα άλλα κόστη, οι αυξήσεις των τελευταίων ετών στην τιμή του ρεύματος ακυρώνουν τα σχέδια των επιχειρηματιών για εξωστρέφεια, αλλά και φορτώνουν άμεσα βάρη στους εργαζομένους. Είναι ενδεικτικό ότι κάθε αύξηση 10% στην τιμή της ενέργειας αντιστοιχεί σε 30% συρρίκνωση του εργασιακού κόστους. Έτσι οι μεγάλες επενδύσεις σε

σύγχρονες και αυτοματοποιημένες μονάδες, με εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό απαξιώνονται αποτρέποντας την καινοτομία, την ανάπτυξη, τις εξαγωγές. Η βιομηχανία έχει μέλλον στην Ελλάδα μόνο αν κρατήσουμε ζωντανές τις υγιείς επιχειρήσεις και τους δώσουμε τη δυνατότητα να σταθούν όρθιες στον διεθνή ανταγωνισμό.

Δημοσιογράφος: Ποιές πρωτοβουλίες θα αναλάβετε για τη μείωση του ενεργειακού κόστους;

Θ.Φ.: Το κόστος ενέργειας επηρεάζει τη δυνατότητα στρατηγικών κλάδων της βιομηχανίας να επιζήσουν κάτω από τις σημερινές σκληρές συνθήκες διεθνούς ανταγωνισμού για αυτό και επιμένουμε για μια ανταγωνιστική και δίκαιη τιμή ρεύματος και φυσικού αερίου για τη βιομηχανία. Η απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας, η απομάκρυνση της κρατικής παρέμβασης και η είσοδος ιδιωτών είναι ένα πρώτο βήμα. Δεν αρκεί όμως. Τώρα περισσότερο από ποτέ, χρειαζόμαστε ένα νέο σύγχρονο Εθνικό Ενεργειακό Σχέδιο, με ορίζοντα 15ετίας και βασικό άξονα αναφοράς, μεταξύ άλλων, το κόστος της βιομηχανίας. Είμαστε αποφασισμένοι να αναλάβουμε πρωτοβουλίες προς αυτή την κατεύθυνση και ήδη ομάδα εργασίας στην οποία μετέχουν βιομηχανικοί καταναλωτές αλλά και παραγωγοί ενέργειας δουλεύει για το νέο ενεργειακό προγραμματισμό, το μείγμα καυσίμου της ηλεκτροπαραγωγής, τις αναγκαίες διεθνείς διασυνδέσεις, την αλλαγή του τρόπου λειτουργίας της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Στόχος μας είναι μια αγορά ενέργειας που ωφελεί την ανάπτυξη της οικονομίας, όπως ισχύει σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες όπου η ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας διαμορφώνει καθοριστικά την ενεργειακή πολιτική.

Δημοσιογράφος: Σε πολλές περιπτώσεις η κρίση οδήγησε και σε μετωπικές έως και εμφυλιο-πολεμικές συγκρούσεις μεταξύ κλάδων επιχειρήσεων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η κόντρα ενεργοβόρας βιομηχανίας και ιδιωτών ηλεκτροπαραγωγών. Πόσο δυσκολεύουν την ηγεσία του ΣΕΒ τα αντιφατικά κλαδικά συμφέροντα στο εσωτερικό του;

Θ.Φ.: Είναι φυσιολογικό οι διεκδικήσεις των μελών ενός συλλογικού φορέα να μην ταυτίζονται πάντα και να υπάρχουν διαφορετικές προσεγγίσεις. Για αυτό άλλωστε είμαστε εδώ, για να ακούμε, να συνθέτουμε και να προτείνουμε λύσεις που ωφελούν το σύνολο της βιομηχανίας και της οικονομίας. Αυτός είναι ο ρόλος μας. Γι' αυτό διεκδικούμε με αυτοπεποίθηση κεντρικό ρόλο στη λήψη αποφάσεων στο πλαίσιο μιας σύγχρονης και αποτελεσματικής διακυβέρνησης. Ωστε να αποφύγουμε τις αποσπασματικές ρυθμίσεις και τη μονοδιάστατη προώθηση μεμονωμένων συμφερόντων.

Δημοσιογράφος: Έχει ειπωθεί ότι ο κλάδος του τουρισμού βρίσκεται σε προτεραιότητα έναντι αυτού της βιομηχανίας. Συμμερίζετε αυτήν την άποψη;

Θ.Φ.: Το μεγάλο στοίχημα για την οικονομική ανασυγκρότηση της χώρας μας δεν είναι ο ανταγωνισμός αλλά οι συνέργειες των κλάδων. Πρέπει να δούμε πώς βιομηχανία και τουρισμός δουλεύουν μαζί παράγοντας πολλαπλασιαστικά οφέλη για το ΑΕΠ, την κοινωνία και την οικονομία. Το μεγάλο ζητούμενο άλλωστε είναι η δημιουργία πολλών και καλοπληρωμένων θέσεων εργασίας. Η εποχιακή απασχόληση των τουριστικών επαγγελματιών, έτσι όπως είναι σήμερα, δεν αρκεί για να προσφέρει σταθερές και ποιοτικές θέσεις εργασίας. Εμάς μας ενδιαφέρει λοιπόν να εστιάσουμε στο πως η βιομηχανία θα καλύψει τις αυξημένες ανάγκες παραγωγής που δημιουργεί το ανοδικό τουριστικό κύμα, παράγοντας καλύτερα

προϊόντα και υπηρεσίες και πως βιομηχανία και τουρισμός θα επεξεργαστούν κοινές θέσεις για να πάει η χώρα μπροστά.

Δημοσιογράφος: Ποιες είναι οι προτεραιότητες για την Ελλάδα σε σχέση με τις ευρωπαϊκές κατευθύνσεις για μία σύγχρονη βιομηχανική πολιτική;

Θ.Φ.: Ήδη από το 2010 Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αναγνωρίσει την ανάγκη για μια ολοκληρωμένη βιομηχανική πολιτική, με άξονα την παραγωγή ποιοτικών και καινοτόμων αγαθών. Το ίδιο χρειαζόμαστε και στην Ελλάδα. Μια σύγχρονη βιομηχανική πολιτική που θα επιτρέψει στις ελληνικές επιχειρήσεις να αναπτυχθούν, να βελτιώσουν την εξωστρέφεια τους και να παράγουν καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες ικανά να αντιστέκονται στις ανταγωνιστικές πιέσεις. Για τον ΣΕΒ, μια σύγχρονη βιομηχανική πολιτική έχει τις εξής προϋποθέσεις: εστίαση σε οικονομικές δραστηριότητες με ανταγωνιστικό ενεργειακό κόστος για τις επιχειρήσεις με έξυπνα δίκτυα, διακριτό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, έρευνα και καινοτομία σε συνεργασία με την επιστημονική κοινότητα, επένδυση χρόνου και χρήματος στις δεξιότητες των εργαζομένων και τέλος, την κάλυψη του ψηφιακού χάσματος με νέες υπηρεσίες και τεχνολογικές εφαρμογές που θα βοηθήσουν και τις επιχειρήσεις και τη δημόσια διοίκηση να απλουστεύσουν τις διαδικασίες τους. Και κάτι ακόμη: είναι καιρός πλέον να εισάγουμε στο δημόσιο διάλογο και τις δημόσιες πολιτικές την έννοια των πολύπλευρων Συμφωνιών Ανάπτυξης μεταξύ κράτους, κοινωνικών εταίρων και επιχειρήσεων. Οι κοινωνίες και οι οικονομίες προχωρούν μπροστά μόνο μέσα από ευρύτερες συναινέσεις και αυτό χρειαζόμαστε και στη χώρα μας.

Δημοσιογράφος: Η κυβέρνηση δέχεται πολλές φορές κριτική για το πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής. Ποιό θα ήταν για εσάς το καλύτερο μείγμα πολιτικής;

Θ.Φ.: Η ίδια η κυβέρνηση έχει αναγνωρίσει πως το αρχικό μίγμα λιτότητας «φόρων και χαμηλών μισθών» χωρίς αντίστοιχη έμφαση σε διαρθρωτικές αλλαγές, μείωση γραφειοκρατίας, ιδιωτικοποιήσεις και μείωση δαπανών βύθισαν την οικονομία πιο βαθιά στην ύφεση. Αν υποθέσουμε ότι το τριπλό έλλειμμα της Ελλάδας στα δημοσιονομικά, την ανταγωνιστικότητα και το ισοζύγιο πληρωμών, δεν άφηνε περιθώρια για επεκτατικές πολιτικές και ότι η λιτότητα ήταν μονόδρομος, θα μπορούσαμε να επιλέξουμε μια δίκαιη λιτότητα. Μια διαφορετικού τύπου προσαρμογή που συνδυάζει το νοικοκύρεμα του δημοσίου τομέα με σταδιακές διαρθρωτικές αλλαγές στην οικονομία, λιγότερη γραφειοκρατία, στοχευμένη χρηματοδότηση, στήριξη των καλών επιχειρήσεων, πρόνοια για τους αδύναμους και προστασία της υγείας και της παιδείας. Φοβάμαι ότι πληρώσαμε ακριβά την εσωτερική μας πολιτική πόλωση και την αμφιθυμία των Ευρωπαίων στο αρχικό στάδιο της κρίσης. Θέλω πλέον να πιστεύω ότι όλοι έχουμε γίνει σοφότεροι και περισσότερο υπεύθυνοι.

Δημοσιογράφος: Από την ομιλία σας στη Γενική Συνέλευση του Συνδέσμου θέσατε τις μεταρρυθμίσεις στην κορυφή της ατζέντας. Μπορείτε να ξεχωρίσετε μία που πρέπει να γίνει άμεσα και κατά προτεραιότητα με οποιοδήποτε πολιτικό κόστος;

Θ.Φ.: Δεν υπάρχει σημαντικότερη και πιο επείγουσα μεταρρύθμιση από την αποτελεσματική εφαρμογή της θεσμοθετημένης φορολογικής πολιτικής. Η είσπραξη για παράδειγμα του ΦΠΑ από όλους ανεξαιρέτως τους υπόχρεους καταβολής του -που δυστυχώς ακόμη δεν έχει γίνει πραγματικότητα- είναι βαθιά πράξη δικαιοσύνης και ταυτόχρονα εκσυγχρονισμού της φορολογικής διοίκησης. Έτσι θα έρθει ο δίκαιος επιμερισμός των φορολογικών βαρών, η

αύξηση της φορολογικής ύλης και εν τέλει η πραγματική συζήτηση για μείωση των φορολογικών συντελεστών.

Δημοσιογράφος: Θεωρείτε ότι η Ελλάδα έχει αποφύγει οριστικά τον κίνδυνο ενός Grexit;

Θ.Φ.: Το σενάριο του Grexit θυμίζει μια εποχή αστάθειας στην Ελλάδα και στην ευρωζώνη. Δεν αφορά στο σήμερα. Έχει κυλήσει πολύ νερό στο αυλάκι. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα διαβεβαίωσε ότι θα κάνει «ό,τι χρειάζεται» για να μην διασπαστεί η ευρωζώνη, η τραπεζική Ένωση προχώρησε, έχουμε νέους δημοσιονομικούς κανόνες, η συζήτηση για την περιβόητη στροφή στην ανάπτυξη κερδίζει έδαφος. Η Ελλάδα απέδειξε ότι στα δύσκολα τα καταφέρνει, πετυχαίνοντας δύσκολους δημοσιονομικούς στόχους μέσα σε πολιτική και κοινωνική σταθερότητα, παρά τις έντονες κοινωνικές πιέσεις και την ύφεση. Το κλίμα άλλαξε. Το επιβεβαιώνει το επενδυτικό ενδιαφέρον Ελλήνων και ξένων, οι τοποθετήσεις κεφαλαίων στις ελληνικές τράπεζες και στα εταιρικά ομόλογα, τα πρώτα αχνά σημάδια ανάκαμψης μετά από μια θετία ύφεσης. Ωστόσο, κάθε ολιγωρία ή πισωγύρισμα θα μας καταδικάσει σε μια τριτοκοσμικού τύπου οικονομία και κοινωνία που θα κάνει δεκαετίες να ορθοποδήσει.

Δημοσιογράφος: Συμφωνείτε με την άποψη ότι τώρα ίσως είναι η ώρα μιας χαλάρωσης της μεταρρυθμιστικής πολιτικής, όπως αυτή επιβλήθηκε από την εφαρμογή των Μνημονίων;

Θ.Φ.: Τις μεταρρυθμίσεις τις χρειαζόμαστε ανεξάρτητα από τα συμφωνηθέντα με την Τρόικα. Τις χρειαζόμαστε για εμάς, όχι για χάρη των άλλων. Αναρωτιέμαι ποιος έχασε από την απελευθέρωση του cabotage στην κρουαζιέρα; Οι πόλεις που υποδέχονται τα κρουαζιερόπλοια σφύζουν από τουρίστες. Ποιος έχασε από την εκχώρηση της προβλήτας του Πειραιά στον Cosco; Από το λιμάνι πάντως ακούμε μόνο για αύξηση έργου, επιχειρηματικές συμφωνίες, αύξηση της απασχόλησης και αυξημένη συνεισφορά στα έσοδα του κράτους. Ποιός έχει να χάσει από καλύτερους μηχανισμούς πάταξης της φοροδιαφυγής ή ένα Δημόσιο που θα προσφέρει καλύτερες υπηρεσίες με χαμηλότερο κόστος; Οι μεταρρυθμίσεις δεν είναι τιμωρία ούτε αγγαρεία. Όσο τις αντιμετωπίζουμε έτσι, θα υπονομεύουμε τους εαυτούς μας. Άρα, όχι στην χαλάρωση, ναι στην επιτάχυνση των αναγκαίων αλλαγών.

Δημοσιογράφος: Τι θα ζητούσατε από τις ελληνικές και ξένες τράπεζες να προσφέρουν ως χείρα βοήθειας στην ελληνική βιομηχανία;

Θ.Φ.: Χρειάζεται να γίνουν τρία πράγματα στο πλαίσιο της συζήτησης που πραγματοποιείται για τη διαχείριση του ιδιωτικού χρέους των επιχειρήσεων. Οι τράπεζες μπορούν και πρέπει να συμβάλουν καθοριστικά στις συνενώσεις και αναδιαρθρώσεις επιχειρήσεων και κλάδων. Να στηρίξουν τις επιχειρήσεις που θα αποκτήσουν κρίσιμη μάζα, σοβαρό μάνατζμεντ και κανόνες εταιρικής διακυβέρνησης στο σχεδιασμό και την υλοποίηση βιώσιμων επιχειρηματικών σχεδίων, τα οποία θα ελέγχονται και θα αναπροσαρμόζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα. Και τέλος να χρηματοδοτήσουν εξωστρεφή επενδυτικά σχέδια των επιχειρήσεων αυτών με μακροπρόθεσμο ορίζοντα και ανταγωνιστικά επιτόκια. Το πώς θα διαχειριστούμε τα χρέη των επιχειρήσεων θα προσδιορίσει τη μορφή και τη λειτουργία του επιχειρηματικού περιβάλλοντος για τα επόμενα πολλά χρόνια. Γι' αυτό και είναι κρίσιμο οι κανόνες που θα θεσπίσουμε να αποτρέπουν τη διασπορά του «ηθικού κινδύνου» και τη νόθευση του ανταγωνισμού. Έτσι μόνο θα δημιουργηθεί μια νέα γενιά υγιών, εξωστρεφών και διεθνώς ανταγωνιστικών επιχειρήσεων.